

Økologisk biavl i Danmark

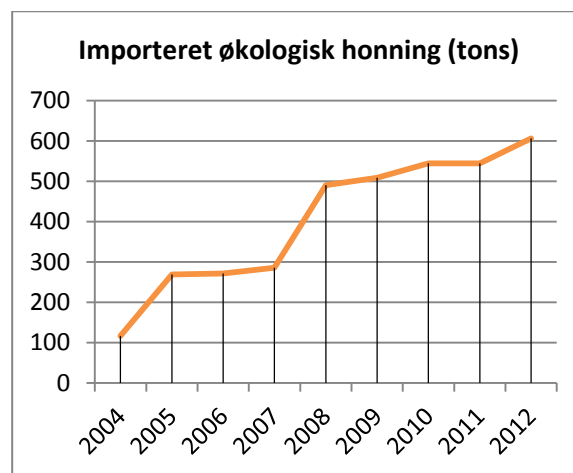
Udarbejdet juni 2014

I Danmark findes på nuværende tidspunkt kun tre biavlere, som er godkendt til produktion af økologisk honning. Dette hænger sammen med, at kun et meget lille antal områder opfylder de krav, der stilles for produktion af økologisk honning i Danmark. Særligt afstandskravene til konventionelt dyrkede arealer er en udfordring, og kravene betyder reelt, at godkendte arealer er øer og nationalparker. Økologisk honning produceres således ikke på økologisk dyrkede landbrugsarealer.

Den stærkt begrænsede produktion af økologisk honning i Danmarks medfører naturligt en efterspørgsel på økologisk honning fra andre lande. Da reglerne for produktion af økologisk honning fortolkes meget forskelligt fra land til land, er mulighederne for produktion af økologisk honning i andre lande langt mere gunstige end i Danmark. Dette betyder, at andre lande kan produceres store mængder af økologisk honning til en væsentlig lavere pris end i Danmark.

Importen af økologisk honning fra andre lande er stærkt stigende, hvilket påvirker afsætningen af dansk honning negativt.

Fra Danmarks Statistik ved vi, at importen af økologisk honning er steget fra 117 tons i 2004 til 607 tons i 2012. Dette underbygges af informationer fra distributører, der oplyser at afsætningen af økologisk honning fra ind- og udland i 2009 udgjorde 12 % af den samlede afsætning og i 2013 udgjorde 24 % af den samlede afsætning.

Når afsætningen af dansk honning svækkes, forsvinder det økonomiske grundlag for dansk biavl, hvilket medfører en reduktion i antallet af bifamilier i Danmark. Således kan der ikke opretholdes en tilstrækkelig bestøvning af landbrugsafgrøder og planter i naturen.

I butikkerne fremgår det tydeligt, at den økologiske honning risikerer at udkonkurre selv den konventionelle danske honning. Importeret økologisk honning sælges i dag til kr. 24,75 pr. 450 gram, mens den konventionelle danske honning sælges til kr. 29,95 pr. 450 gram.

Regler for økologisk biavl

Reglerne for økologisk biavl i Danmark er beskrevet i Fødevarerministeriets vejledning om økologisk jordbrugsproduktion kapitel 21. Reglerne er opdelt i følgende afsnit:

- Bigårdens placering
- Biernes oprindelse
- Omlægning
- Bistader og tavler
- Fodring
- Slyngning
- Sygdomsforebyggelse og behandling
- Krav til registrering
- Under vanskelige produktionsforhold

Danske biavlere har en lang tradition for at fokusere på miljøvenlig drift. Således vil de allerede anvendte produktionsformer med få undtagelser, som f.eks. anvendelse af økologisk foder, opfylde gældende regler for økologisk biavl. I den forbindelse er det værd at fremhæve, at forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere i dag overholder de krav, der også eksisterer i forbindelse med økologisk biavl. Danmarks Biavlerforening finder således ikke problemer i øvrige gældende bestemmelser for økologisk biavl.

Danmarks Biavlerforening gennemførte i 2012 en undersøgelse af 7 økologiske honninger, som var indkøbt i danske supermarkeder, men med udenlandsk oprindelse. Undersøgelsen viste at disse honninger overholder den europæiske honningbekendtgørelse og der forekom således ikke uønskede pesticider i de økologiske honninger. Undersøgelser af danske konventionelt producerede honninger giver imidlertid samme resultat. Ingen danske honninger indeholder uønskede pesticider - og det til trods for, at de henter nektaren på konventionelt dyrkede arealer.

Afstandskravets fortolkning

Reglerne for bigårdens placering og afstandskrav, er for EU formuleret på følgende måde:

Apiary siting: The area within a radius of 3 km around the beehives must be predominantly covered by natural vegetation and/or organic or low input farmland; this is especially relevant for crops visited by bees for feeding (fruit orchards, rapeseed, etc.); no major sources of pollution (industry, roads, etc.) must be within this area. The area must have enough sources of pollen, nectare, and clean water. These requirements apply for all apiaries including migration sites. (according to the European Regulation (EC) 834/07*)

Kilde:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:189:0001:0023:EN:PDF>

Reglerne er i den danske vejledning beskrevet på følgende måde:

Du skal placere bigården i et område, hvor nektar og pollen-kilderne i en radius på 3 km fra bigården hovedsagelig består af økologiske afgrøder, vild bevoksning eller bevoksning på arealer, som bliver behandlet efter miljøskånsomme metoder, som ikke påvirker biavlens økologiske status. Dette kan f.eks. være visse arealer, som er omfattet af MVJ-tilsagn, eller Natura 2000 områder. Bigården må ikke være i nærheden af forureningskilder, som kan medføre forurening af honning eller forringe biernes sundhed – f.eks. industriområder, byområder og motorveje.

Kilde:
Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion, januar 2014

Som det fremgår, er økologisk afgrøde i den danske vejledning ændret til et primære krav. Endvidere tages der ikke højde for udtrykket "hovedsageligt", når der behandles ansøgninger om økologisk biavl, da der i denne sammenhæng ikke må være konventionelt dyrkede arealer inden for en radius af 3 km. Ordet "hovedsagelig" tolkes således, at der indenfor 3 km radius kan være mindre bymæssig bebyggelse. I den danske fortolkning er "hovedsageligt" erstattet med "udelukkende". Det er selvfølgelig legalt at fastsætte strammere danske krav, men konsekvensen af denne overimplementering er, at økologisk biavl i Danmark er næsten umuliggjort.

Reglerne for økologisk biavl er senest behandlet i Udvalget for Kontrol med økologisk Jordbrugsproduktion den 24. marts 2014, hvor man har kortlagt 26 arealer med mulighed for økologisk biavl. Det er desværre Danmarks Biavlerforenings vurdering, at hovedparten af de udpegede arealer, ikke indeholder et tilstrækkeligt fødegrundlag for bier, og arealerne på ingen måde kan opfylde efterspørgslen på økologisk honning.

Kortlægning af regler i forskellige lande

Danmarks Biavlerforening har undersøgt, hvordan reglerne fortolkes i nabolandene, og kan i den forbindelse konstatere følgende:

	Beskrivelse	Kilde	Krav til økologiske og naturområder i 3 km radius
Studierejse i Tyskland	I sæsonen 2010 var de danske erhvervsbiavlere på studietur i det sydlige Tyskland, hvor man besøgte flere økologiske biavlere. Disse biavlere var helt uforstående over for den danske fortolkning af EU's afstandskrav. Generelt er det sådan i tysk biavl, at bifamilierne blot skulle stå på naturområder eller på økologisk landbrugsjord. Vi kunne i flere tilfælde se at bigårdene stødte op til konventionelle landbrug.	http://www.biavl.dk/index.php?option=com_content&task=view&id=751&Itemid=1	Ingen krav
Tyskland	Det anerkendte biavlstidsskrift ADIZ har bragt en artikelserie om økologisk biavl. Citat fra kontrol myndigheden ABCERT AG (Dr. Georg Eckert): På grund af landbrugets miljøforbedringer i landbruget går vi i øjeblikket ud fra at alle landbrugsmæssige kulturer (med undtagelse af intensive frugtplantager og GMO afgrøder) alle opfylder kravene fra økoforordningen, således at der knap findes en standplads som skal udelukkes for økologisk biavl.	Bio-Imkerei. Alles öko oder was. Öko-kontrolle: Qualitätssicherung oder Bürokratie ? ADIZ 1/2011 side 8-9	Ingen krav
Tyskland Bioland	Opstilles bifamilierne i et landbrugsområde, skal bigården stå på økologisk drevet landbrug. Bigården skal vælges således at i en omkreds på 3 km at biprodukterne kan forventes ikke blive nævneværdig påvirket af landbrugsmæssige eller ikke landbrugsmæssige forureningskilder. Måltallet anvendelse af konventionel intensiv kulturer er ikke tilladt. Hvis kontrol myndighederne vurderer at en bigård er uegnet, må den høstede honning ikke længere have betegnelsen økologisk honning.	Bio-Imkerei. Alles öko oder was. Öko-kontrolle: Qualitätssicherung oder Bürokratie ? ADIZ 1/2011 side 8-9	Bigård på økologisk brug. Ingen krav.
Tyskland Demeter	Biologisk-dynamisk eller økologisk drevne landbrug eller naturområder skal foretrækkes. .... Miljøbelastninger skal undgås, ved mistanke om forurening skal biprodukterne undersøges for fremmede stoffer. Findes der fremmede stoffer i honningen, skal bigården opgives. Alle bigårde skal føres i en stambog med antal af bifamilier og trækmuligheder.	Bio-Imkerei. Alles öko oder was. Öko-kontrolle: Qualitätssicherung oder Bürokratie ? ADIZ 1/2011 side 8-9	Ingen krav. Kommer der fremmedstoffer i honningen, skal bigården opgives.
Tyskland Naturland	Økologisk drevne eller naturområder skal foretrækkes. Bigården skal placeres således at i en omkreds af 3 km må det forventes at biprodukterne ikke bliver nævneværdig påvirket af landbrugsmæssige eller ikke landbrugsmæssige forureningskilder. Honninger med træk andele fra konventionelle kulturplanter, som overstiger almindelig baggrundsforurening, må den høstede honning ikke længere have betegnelsen økologisk honning.	Ökologisch Imkern. Claudia Bentzien. Kosmos. 2006. ISBN. 978-3-440-09546-1	Ingen krav. Biprodukterne må ikke nævneværdigt blive påvirket.
Sverige	Økologisk dyr skal fodres med et økologisk foder. Man skal derfor forsøge at placere sine bistader således at de hovedsageligt kan hente pollen og nektar fra økologiske trækkilder eller fra vilde vækster, eller fra afgrøder som er behandlet med metoder som giver en lille miljøpåvirkning. Efter overenskomst med branchen anses ordet <i>hovedsagligt</i> at betyde lidt over 50 % af pollen- og nektar indbæringen skal overholde ovenstående krav. Man skal holde sine bifamilier på tilstrækkelig afstand fra pollen- og nektar som kan forurene biprodukterne eller hvor man risikere at bierne tager skade. Ovenstående betyder at bifamilierne skal opstilles således at pollen og nektarkilderne indenfor en 3 km radius hovedsageligt består af følgende eller en kombination af følgende: økologiske landbrug, vilde beplantninger inkl. skov eller landbrug som drives med metoder som giver små miljøpåvirkninger og som ikke påvirker den økologiske kvalitet.	http://www.krav.se/Foretag/KRAVs-regler/	50 % af nektar indbæringen skal overholde kravene.
Norge	I trækområdet på en radius på 3 km må andelen af raps/ryps ikke overstige 5 %. Træk området skal væsentligt bestå af økologisk landbrug eller bevoksning (fortolkes som mere end 50 %).	Eli Åsen, Organisations-konsulent, Norges biavlerforening	50 %, maks 5 % raps.

Behov for en ny praksis i Danmark

Danmarks Biavlerforening finder, at der eksisterer et akut behov for ændring af den måde, som vi i Danmarks fortolker og praktiserer reglerne for økologisk biavl. Sker dette ikke, rammer det afsætningen af dansk honning hårdt, og som følge af dette vil der ske et fald i antallet af bifamilier, der skal sikre bestøvningen af landbrugsafgrøder og naturlige planter i Danmark.

Forslag til fremtidig fortolkning

Danmarks Biavlerforening foreslår, at kravet til bigårdens placering og afstand fastsættes så det reelt bliver muligt at producere dansk økologisk honning:

- Bigården skal placeres centralt i et område med tilstrækkeligt fødegrundlag bestående af økologiske afgrøder, vild bevoksning eller bevoksningen på arealerne behandles efter miljøskånsomme metoder.
- Danmarks Biavlerforening foreslår at der skal være minimum to hektar økologisk fødegrundlag til stede pr. bifamilie.
- Danmarks Biavlerforening finder endvidere, at kravet om at bistader hovedsagelig skal bestå af naturlige materialer er uhenigtsmæssigt. Styroporstader er i dag ikke tilladt. Kravet om bistader af træ giver en øget risiko for spredning af sygdomme og skadegørere.

Danmarks Biavlerforening
Fulbyvej 15 - 4180 Sorø
Tlf.: 57 86 54 70
E-mail: dansk@biavl.dk
www.biavl.dk

Danmarks Biavlerforening er videns- og interesseorganisation for Danmarks 5200 biavlere. Foreningen er stiftet i 1866, og har siden dengang haft til formål, at sikre danske biavlere de bedst mulige vilkår for at drive biavl og producere honning på en bæredygtig og rentabel måde.